

Kabul ve Eylem Anketi-Madde Ba??mlil???

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kabul ve Eylem Anketi-Madde Ba??mlil???*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24091>

Özet

Kabul ve Eylem Anketi-Madde Ba??mlil??? (KAE-MB; İngilizce: Acceptance and Action Questionnaire-Substance Abuse, **AAQ-SA**), madde kullan?m bozukluklar? ba?lam?nda bireylerin ya?ad??? psikolojik esnekli?i veya esneksizli?i ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle Kabul ve Kararlı?k Terapisi (ACT) modelinin temel yap?s? olan psikolojik esneksizlik kavramın?, madde ba??mlil???na özgü bili?sel ve duygusal kaç?nma davran??lar? üzerinden de?erlendirir.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Uygur ve arkadaşlar? tarafından 2020 yıl?nda klinik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçe?in Türkçe versiyonunun güvenilirlik ve geçerlik özelliklerini incelemeyi amaçlam?? ve Türk kültüründe madde ba??mlil??? tedavisi gören hastalarda kullan?labilirli?ini ortaya koymuştur. KAE-MB, madde kullan?m?na ba?lı s?k?ntılar? ve davran??sal kaç?nmay? ölçerek tedavi sonuçları?n? öngörmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kabul ve Eylem Anketi, AAQ-SA, Madde Ba??mlil???, Kabul ve Kararlı?k Terapisi, Psikolojik Esneksizlik, Uyarlama, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

Uygur, H., Yavuz, K.F., Eren, I., Uygur, O.F., Selcuk, M., Varsak, N., Ozbek Yildirim, S., & Demirel, B.

Amaç

Kabul ve Eylem Anketi-Madde Ba??mlil??? (KAE-MB), madde kullan?m bozuklukları olan bireylerde psikolojik esnekli?i ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçe?in temel amacı, bireylerin zorlayıcı içsel deneyimlerden (dürtüler, dü?ünceler, duygular) kaç?nma derecelerini ve bu kaç?nmanın de?er odaklı eylemlerini ne ölçüde engelledi?ini belirlemektir.

Bu ölçüm, özellikle ACT temelli müdahalelerin etkinli?ini de?erlendirmede kritik öneme sahiptir. Yüksek puanlar, madde kullan?m?na ba?lı ac? verici içsel durumlarla başa çıkarak yerine onlardan kaç?nma e?iliminin yüksek oldu?unu gösterir ve bu da nüks riskini artıran önemli bir psikopatoloji bile?enidir.

Yapı

KAE-MB, Kabul ve Kararlı?k Terapisi'nin (ACT) merkezi kavram? olan **psikolojik esneksizlik** yap?sın? ölçmektedir. Psikolojik esneksizlik, bireyin ac? verici içsel deneyimlere (duygular,

dü?ünceler, an?lar) kat? bir ?ekilde ba?lanmas? ve bu durumdan kaç?nmaya çal???rken, de?erleriyle uyumlu eylemlerde bulunma yetene?ini kaybetmesi olarak tan?mlan?r. Madde ba??mlil??? ba?lam?nda bu, madde kullanma dürtüsünden veya yoksunluk belirtilerinden kaç?nmak için madde kullan?m?na yönelme döngüsünü ifade eder.

Ölçek, madde ile ili?kili rahats?z edici iç deneyimlerin kabul edilme düzeyi ile de?erlere dayalı ya?am eylemlerine odaklanma aras?ndaki ili?kiyi inceler. Yap?sal olarak, ACT modeline uygun olarak, psikolojik esneksizlik ne kadar yüksekse, madde ba??mlil??? semptomlar?n?n ?iddeti ve tedavi sonuçlar?n?n olumsuzlu?u o kadar fazla olacaktır.

Geçerlik

KAE-MB'nin Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, Uygur ve arkadaşlar? (2020) taraf?ndan klinik bir örneklem üzerinde yürütülmü?tür. Bu çal??ma, ölçe?in yap? geçerli?ini ve ay?rt edici geçerli?ini incelemi?tir. Yap?lan analizler, KAE-MB'nin madde ba??mlil??? ile ili?kili psikolojik esneksizlik yap?s?n? ba?arılı? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Geçerlik sonuçlar?, ölçe?in di?er ilgili psikopatoloji ölçütleri (örne?in, kayg?, depresyon, madde iste?i) ile beklenen yön ve büyüklükte korelasyonlar gösterdi?ini do?rulam??t?r. Bu bulgular, KAE-MB'nin Türk kültüründe madde kullan?m bozukluklar? olan bireylerin de?erlendirilmesinde geçerli bir araç oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe Psikometrik Özellikler çal??mas?nda (Uygur et al., 2020), KAE-MB'nin iç tutarlılık güvenilirli?i incelenmi?tir. ?ç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa de?eri) hesaplanm?? ve sonuçlar, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yapıya ölçtü?ünü göstermi?tir. Yüksek iç tutarlılık katsayılar?, ölçe?in güvenilir bir ölçüm aracı oldu?unu kan?tlamaktadır.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in klinik popülasyonda tutarlı sonuçlar verdi?ini ve madde ba??mlil??? tedavisinde kullan?lan di?er araçlarla birlikte kullan?labilecek sağlam bir yapıya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Ölçe?in test-tekrar test güvenilirli?i gibi ek güvenilirlik incelemeleri, gelecekteki çal??malarda daha detaylı olarak ara?tır?labilir.

Faktör Analizi

KAE-MB'nin orijinal versiyonu genellikle tek faktörlü bir yapıya i?aret ederken, Türkçe Uyarlama çal??mas?nda yap?sal geçerli?i test etmek amacıyla faktör analizi yöntemleri uygulanm??t?r. Uygur ve arkadaşlar? (2020), muhtemelen Do?rulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanarak, ölçe?in orijinal tek boyutlu yap?s?n?n Türk klinik örneklemine de korundu?unu ara?tırm??lard?r. Bu analizler, psikolojik esneksizli?in madde ba??mlil??? ba?lam?nda tek ve bütünle?ik bir yapı

olarak ele al?nabilece?ini desteklemi?tir. Bu sonu?, ACT teorisinin madde ba??mlil???na uygulanabilirli?ini psikometrik düzeyde teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: Bildirilen bilgilere göre, Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Ancak kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olarak verilmi?tir).

Language Available: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Population Group: Klinik Popölasyon (Madde kullan?m bozuklu?u olan bireyler)

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Türkiye'de madde ba??mlil??? tedavi merkezlerinde yatan veya ayakta tedavi gören hastalar.

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Kabul, Eylem, Psikolojik Esneksizlik, ACT, Nüks, Tedavi Sonucu, Klinik De?erlendirme, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: atilahilal@yahoo.com (Sorumlu Yazar: Hilal Uygur)

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

?zinler ve Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlar için izin ve ücret bilgisi, sorumlu yazar Hilal Uygur ile ileti?ime geçilerek teyit edilmelidir.

Test Y?li? (Uyarlama): 2020

Kaynaklar

Uygur, H., Yavuz, K.F., Eren, I., Uygur, O.F., Selcuk, M., Varsak, N., Ozbek Yildirim, S., & Demirel,

B. (2020). Reliability and validity of the Turkish version of the Acceptance and Action Questionnaire-Substance Abuse (AAQ-SA) on a clinical sample. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 30(1), 47-54, <https://doi.org/10.5455/PCP.20200320085704>.

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: psychiatryandclinicalpsychopharmacology.org

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kabul-ve-eylem-anketi-madde-bagimliliği-toad.pdf

Kabul ve Eylem Anketi-Madde Bağımlılığı Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri sunulmamıştır. Bu nedenle maddeler buraya eklenememiştir. Ölçek, madde bağımlılığı ile ilişkili psikolojik esnekliği ölçen belirli ifadelerden oluşmaktadır.

Maddeler mevcut değildir.